

kan opnaaes, at han selv bliver Gier af den Plet Jord, han beboer; men skal han enten som Fæster eller Leier gaae ind paa at erholde et jordløst Huus paa Trællevilkaar til Arbeidsforpligtelse, see da bringe vi en saadan Mand i den sørgeligste Forfatning. For nu at sætte en Grændse for, at Gierne ikke skulle udstykke deres Eiendomme i lutter smaa Stykker, som bliver til jordløse Huse, saa vilde det være gavnsigt, at en saadan Bestemmelse som den foreslaaede om Husets Udfæste eller Udleie blev optagen i Loven; thi herved opnaaes, som sagt, at han ved at faae et Huus paa 3 Skpr. Hartkorn, og ved at paatage sig frivillige Arbeidsforpligtelser paa gode Vilkaar, kan ernære Familie, saameget mere, som der paa et saadant Huus kan holdes to gode Køer, hvormed han tillige kan drive og pløje sin Jord og svare, hvad han skal svare i Afgift, samt blive et nyttigt Medlem af Communen. Den store Mangel ved dette Huusvæsen hidtil har især været den, at Huuslodderne for det Meste have været for smaa, saa at Leieren eller Fæsteren ikke har kunnet holde meer end 1 Ko maadeligt, sjældent 2, hvortil kommer, at han har været undergoven en i hoi Grad besværlig og bebyrdende Arbeidsforpligtelse for at faae pløjet og drevet sin Jord, foruden det Høveri, han har maattet præstere til vedkommende Godeier. Det vilde, som sagt, bøde paa denne Mangel for Fremtiden, hvis Parcelleringen til Dyrettelsen af slige Fæste eller Leiehuse holdtes til saadanne 3 Skpr. Hartkorn. Dette har jeg troet at maatte gøre den ærede Forsamling opmærksom paa. — Vel har den ærede Ordfører sagt, at der vilde bygges Huse til Udfæste eller Udleie paa de større Jordeieres egne Marker uden Udparcellering dertil, og jeg vilde gjerne antage, at det vil blive mere og mere saaledes; men saa vil der opstaae et Lyndeforhold imellem gifte Familier og Huus-eierne, imod hvilket jeg indvendte i mit forrige Foredrag, og dersom det gaaer for vidt til Byrde for Communen ved enkelte større Gaarde i dette Stykke, vil en ny Lov derimod blive nødvendig; men under den almindelige Udskiftingslov kunde nu den af mig foreslaaede Be-

stemmelse træffes til stor Nytte, da man derved vilde stikke Communerne mod altfor stor Overbebyrdelse af Fattige og uden Skade for den Mand, hos hvem den Paagældende var til Huse og til Arbeide. Jeg skal med disse Ord anbefale den foreslaaede Tilføining til § 7.

Almindelig: Jeg vil tillade mig, med Hensyn til § 6 at bemærke, at jeg ikke troer, at det vil være godt, at Bøndergaardene blive udstykkede til Boelssteder eller saa smaa Steder, at de Mænd, der beboe dem, ikke kunne holde Tjenestefolk, men maae besørge Alt ved egen Kraft for at kunne ernære deres Familie. Saadant vil med 2 Tønder Hartkorn indtræffe paa de Steder, hvor Hartkornet er høit i Forhold til Areal, medens det paa andre Steder, hvor Hartkornet staaer i et ganske andet Forhold, ikke let vil stee. Jeg vil derfor forbeholde mig, idet jeg stemmer for Udvalgets Forslag til § 6, ved 3die Behandling at fremkomme med et Ændringsforslag, som skal gaae ud paa, at der sættes et Minimum af 40 Tønder Land geometrisk Areal ved Siden af de 2 Tønder Hartkorn, en Bestemmelse, som vil være at tilføie til §§ 5 og 6.

Ved § 7 nærer jeg ogsaa nogen Betænkelighed; jeg troer, at det vil være temmelig farligt, naar Udskiftningen i Almindelighed skulde være aldeles ubegrændset paa de smaa Jordlodder; jeg troer, at det er af den yderste Bigtighed, at Gieren af et Huus paa sin Lod kan holde en Ko; thi vel er en lille Huusmand væsentlig Dagleier, men han maa dog ogsaa kunne holde Familie; men han kan ikke godt holde en Familie, naar han ikke kan holde en Ko. Jeg skal derfor ogsaa forbeholde mig, ved 3die Behandling at fremkomme med et Ændringsforslag til § 7, som skal gaae ud paa, at der ved Udskiftning i Almindelighed ikke maa dannes nye Jordlodder til særlig Bebyggelse og Brug paa mindre end 3 Tdr. Lands Størrelse, undtagen i Byerne, navnlig hvor der findes frashyttede Gaardspladse eller overflødige Gadepladse, hvor Udskiftningen da kunde gaae ned til $\frac{1}{4}$ Album, uden Hensyn til Areal.